

Vastaus kirjalliseen kysymykseen arpajaislain uudistamisen vaikutuksista rahapelituoton edunsaajille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 364/2018 vp:

Mikäli hallituksen esitys uudeksi arpajaislaiksi sisältää perusteluissa mainitun rahapelitoiminnan tuottojen vähenemisen, miten hallitus aikoo kompensoida tieteen, taiteen, urheilun sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahoittamisen,

tekeekö arpajaislaista vastaava sisäministeriö yhteistyötä muiden ministeriöiden, kuten kulttuurin ja taiteen rahoituksesta vastaavan opetus- ja kulttuuriministeriön, kanssa valmistellessaan arpajaislain uudistusta ja

aikooko hallitus siirtää pitkällä aikavälillä taidelaitosten lakisääteiset valtionosuudet rahoitettaviksi veikkausvoittovarojen sijasta valtion budjetista?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sisäministeriössä on käynnissä hanke, jonka tehtävänä on valmistella hallituksen esitysluonnos arpajaislain muuttamisesta. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että Veikkaus Oy:n raha-automaatteja voisi pelata jatkossa ainoastaan tunnistautuneena. Pakollisen tunnistautuneen raha-automaattipelaamisen ulkopuolelle jäisi tässä vaiheessa Veikkaus Oy:n omiin pelisaleihin sijoitetut raha-automaatit.

Lakimuutoksen tavoitteena on tehostaa rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisemistä ja vähentämistä. Rahapeliautomaatit ovat eniten haittoja aiheuttava rahapelituote Suomessa. Tutkimusten mukaan väestöstä 3,3 prosentilla on rahapeliongelma. Henkilömääräksi muutettuna osuus vastaa runsasta 124 000 henkilöä. Koska tutkimusten mukaan raha-automaattipelaaminen aiheuttaa Suomessa suurimman osan väestötason rahapeliongelmistä, tunnistautunut raha-automaattipelaaminen ja siihen liittyvät riskipelaamista vähentävät rajoitukset voivat alentaa merkittävästi riski- ja ongelmapelaajien määrää sekä rahapelihaittoja kaiken kaikkiaan.

Raha-automaatit ovat hajasijoitusjärjestelmän johdosta vahvasti esillä ihmisten arkisissa ympäristöissä, kuten esimerkiksi ruokakaupoissa ja kioskeissa. Tämä suomalainen erityispiirre on vaikeuttanut erityisesti vakavan rahapeliriippuvuuden kanssa kamppailevien ihmisten arjessa selviytymistä. Pakolliseen tunnistautumiseen kytkettävät pelaamisen hallintatyökalut toisivat näille pelaajille mahdollisuuden kontrolloida omaa pelikäyttäytymistään. Näin kyseisillä työka-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 364/2018 vp

luilla päästäisiin vaikuttamaan täsmällisesti ja vaikuttavasti erityisesti ongelma-pelaajan arjen sujumiseen ja elämänlaatuun.

Vaikuttavilla rahapelihaittojen vähentämistoimenpiteillä, kuten pelirajoituksia sisältävällä pakollisella tunnistautumisella, on yleensä vähentävää vaikutusta myös rahapelituottoihin. Vaikuttaviksi tiedettyjen haittojen vähentämistoimenpiteiden käyttöönottamatta jättäminen ei ole perusteltua arpajaislain tavoitteiden kannalta ja kyseenalaistaisi samalla Suomen yksinoikeusjärjestelmään perustuvan rahapelipolitiikan EU-oikeudelliset perusteet. Rahapelaamisesta saatava tuotto ei ole yksinoikeuteen perustuvamme järjestelmämme oikeuttamisperuste.

Esitysluonnoksen mukaan pakollista tunnistautunutta raha-automaattipelaamista koskeva säännös tulisi voimaan vasta riittävän siirtymäajan jälkeen hallitun siirtymän mahdollistamiseksi. Erityisen pelihaitariskin sisältävästä raha-automaattipelaamista kertyvän tuoton vähenemisen vaikutuksia rahapelaamisesta kertyvään kokonaistuottoon ja järjestöjen rahoituksen kehitykseen on vaikeaa esittää arvioita, sillä Veikkaus Oy:n rahapelitoiminnan kokonaistuottoon vaikuttavat useat seikat, kuten esimerkiksi muiden rahapelituotteiden liikevaihdon muutokset. Veikkaus Oy käsittelee tulevien vuosien tuottoarviota opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Rahapelituottojen kehityksestä tai niiden vähentymisestä lähivuosina ei ole varmuutta eikä siten rahoituksen kompensoimisesta ei ole vielä tässä vaiheessa tehty päätöksiä eikä ministeriöissä ole myöskään käynnissä selvityksiä rahapelituotoista maksettavien valtionosuuksien siirtämisestä budjettirahoituksen piiriin.

Sisäministeriön lainsäädäntöhanke perustuu talouspoliittisen ministerivaliokunnan toukokuussa 2018 antamiin linjauksiin pelirajoituksia sisältävään tunnistautuneeseen raha-automaattipelaamiseen siirtymisestä rahapelihaittojen vähentämiseksi. Sisäministeriössä on valmisteltu lainsäädäntömuutosehdotuksia arpajaislain tavoitteen ja yksinoikeusjärjestelmälle EU-oikeudessa asetettujen oikeuttamisperusteiden näkökulmasta. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle käsiteltäväksi kuluvalle syysistuntokaudella. Valmistelulle annetun aikataulun vuoksi esitysluonnosta on valmisteltu sisäministeriössä virkatyönä ilman erillistä työryhmää. Valmistelun aikana on kuitenkin kuultu rahapelihaitta-asiantuntijoita sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä että Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Sisäministeriö on pyytänyt esitysluonnoksesta lausunnot muun ohelle opetus- ja kulttuuriministeriöltä, joka vastaa rahapelituoton jakamisesta oman sektorinsa osalta. Tunnistautumisen teknisistä yksityiskohdista on tarkoitus päättää valtioneuvoston asetuksella, jonka valmistelu aloitetaan ennen tunnistautunutta raha-automaattipelaamista koskevan säännöksen voimaantuloa. Asetus on tarkoitus valmistella yhteistyössä sidosryhmien edustajien kanssa.

Helsingissä 15.10.2018

Sisäministeri Kai Mykkänen